

РЕШЕНИЕ

№ 940

гр. София, 14.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 74 състав,
в публично заседание на 06.02.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Младен Семов

при участието на секретаря Теменужка Стоименова, като разгледа дело номер **10205** по описа за **2022** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 118, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване /КСО/, във връзка с чл. 145 и следващите от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по жалба на И. Й. П. срещу Решение № 1040-21-281/10.03.2021 г., издадено от директора на ТП на НОИ С.-град, с което е потвърдено Разпореждане № 214-00-12885-6/23.07.2020 г. на ръководителя на осигуряването за безработица при ТП на НОИ С.-град, с което е наредено лицето да възстанови добросъвестно получено парично обезщетение за безработица за периода 29.11.2017-27.03.2018 г. в размер на 3 930,40 лв.

С процесната жалба се претендира незаконосъобразност на оспорвания акт, като постановен в нарушение на производствените правила и като следствие – на материалния закон. Искане се отмяната му.

Ответната страна – ръководителя на ТП на НОИ С.-град изразява становище за неоснователност на депозираната жалба.

С оглед проверката по чл. 158 от АПК, съдът счита, че процесната жалба е редовна, като подадена в съответствие с изискванията за форма съдържание и приложения. В съответствие с изискването на чл.159 от АПК, съдът намира същата за допустима, като подадена от активно легитимирано лице, в срока и срещу подлежащ на обжалване акт по чл.118 от КСО и при липса на отрицателни процесуални и като такава подлежи на разглеждане по същество.

По съществуващото на спора, с оглед установените факти, твърденията на страните

и приложимият материален закон, съдът съобрази:

Със заявление от 05.12.2017 г. жалбоподателят е поискал отпускане на парично обезщетение за безработица по чл. 54а от КСО. Подал е заявление за потвърждаване на осигурителни периоди от друга държава-членка на ЕС със С. U002 /по образец/. В него е посочил, че е необходимо да бъдат удостоверени осигурителни периоди, отработени по законодателството на Великобритания в периодите 19.10.2016-17.05.2017 г. и 07.07.2017-18.11.2018 г., включително.

С Разпореждане № 214-00-12885-1/05.12.2017 г. е спряно производството по отпускане на обезщетение до потвърждаване периода на осигурена заетост и доходи от последна заетост по законодателството на Великобритания.

С Писмо изх. № 1029-21-16448/08.12.2017 г. от ТП на НОИ С. -град в дирекция "Европейски регламенти и международни договори" на НОИ е изпратено подаденото от лицето заявление за удостоверяване на осигурителни периоди и осигурителен доход от друга държава-членка на ЕС със С. U002 и приложените към него документи.

С Писмо с вх. № 1029-21-16448#15/28.03.2018 г. от дирекция "Европейски регламенти и международни договори" на НОИ в ТП на НОИ С.-град са предоставени С. U002 и U004, издадени на 07.03.2018 г. от компетентната институция на Великобритания. В получените С. U002 и U004 са удостоверени период на осигурена заетост от 19.10.2016 г. до 18.11.2017 г., включително, период на неосигурена заетост от 19.10.2016 г. до 08.04.2017 г., включително, доходи от осигурена заетост за периода 26.06.2017-18.11.2017 г., включително.

На основание чл. 55 от АПК, с Разпореждане № 214-00-112885-2/03.04.2018 г., е възобновено производството по отпускане на ПОБ. С Разпореждане № 214-00-12885-3/11.04.2018 г. е отпуснато ПОБ на жалбоподателя, считано от 29.11.2017 г. до 27.03.2018 г. в размер на 49, 13 лв. дневно.

На 14.05.2018 г. жалбоподателят е подал Заявление вх. № 214-00-12885-4/14.05.2018 г. за повторно удостоверяване на периодите на осигурена заетост и доходи от заетост, посочени в получените С. U002 и U004 от компетентната институция на Великобритания.

На 15.05.2018 г. жалбоподателят е подал заявление за потвърждаване на осигурителни периоди от друга държава-членка на ЕС със С. U002, в което е посочил, че е необходимо да бъдат удостоверени осигурителни периоди, отработени по законодателството на Великобритания от 06.01.2011 г. до 01.07.2014 г., включително, и от 01.02.2015 г. до 01.07.2017 г., включително.

С Писмо с рег. индекс № 1004-21-280#1/25.05.2018 г. до компетентната институция на Великобритания е изпратен С. U001 /искане за осигурителна история/ и С. U003 /искане за информация за доходите/. Изпратени са и напомнителни писма, съответно на 22.11.2018 г. и на 08.03.2019 г.

Приложена е справка за изплатени обезщетения за безработица на жалбоподателя, според която на същия за периода 29.11.2017-27.03.2018 г., включително, е изплатено ПОБ в размер на 3 930, 40 лв.

С Писмо вх. № 1029-21-4550/03.05.2019 г. дирекция "Пенсии" при ТП на НОИ С. - град уведомява, че, във връзка с подадено заявление за отпускане на лична пенсия за инвалидност поради общо заболяване, е установено, че жалбоподателят е получавал ПОБ за периода 29.11.2017-27.03.2018 г. Посочено е, че според полученото

удостоверение за осигурителни периоди на територията на Великобритания E205UK е налице съвпадащ период за времето на получаването на ПОБ от жалбоподателя, в който той е упражнявал трудова дейност по законодателството на друга държава-членка на ЕС-Великобритания. Към писмото е приложено копие от цитираното удостоверение. На основание чл. 54а, ал. 1, т. 3 от КСО и удостовереното в получения формуляр E205UK по 52 седмици за всеки от периодите: 06.04.2013-05.04.2014 г.; 06.04.2014-05.04.2015 г.; 06.04.2015-05.04.2016 г.; 06.04.2016-05.04.2017 г. и 06.04.2017-05.04.2018 г. е направен извод, че към датата на отпускане на ПОБ – 29.11.2017 г., жалбоподателят не отговаря на условията на чл. 54а, ал. 1, т. 3 от КСО и няма право на ПОБ.

На основание чл. 54ж, ал. 2, т. 1 от КСО, с Разпореждане № 214-00-12885-4/16.05.2019 г. е отменено Разпореждане № 214-00-12885-3/11.04.2018 г., с което на жалбоподателя е отпуснато ПОБ по чл. 54а от КСО.

На основание чл. 54ж, във връзка с чл. 54а, ал. 1, т. 3 от КСО, с Разпореждане № 214-00-12885-5/16.05.2019 г. е отказано отпускане на ПОБ на жалбоподателя.

Във връзка с установените периоди на заетост в получения формуляр E205UK и прилагането на разпоредбата на чл. 114, ал. 1 от КСО по отношение на изплатеното на жалбоподателя ПОБ, с Писмо с изх. № 1029-21-4550#1/06.06.2019 г. е изискано съдействие от дирекция "Европейски регламенти и международни договори" за конкретно установяване на периодите на осигурена заетост на лицето, като в отговор с писмо вх. № 1029-21-16448#25/27.11.2019 г. последната дирекция е предоставила С. U002, издаден от компетентната институция на Великобритания на 09.10.2019 г.

С Писмо изх. № 1029-21-16448#27/10.03.2020 г. е изискано становище от отдел "Методология по прилагане на европейските регламенти и договори" относно прилагането на чл. 114, ал. 1 от КСО за периода, за който на лицето е изплатено ПОБ.

С Писмо вх. № 1029-21-1644828/15.04.2020 г. дирекция "Европейски регламенти и международни договори" посочва, че от представените копия на документи се установява припокриване на стажа, удостоверен с британски формуляр E205UK и период на изплатено по българското законодателство ПОБ. За периода 05.04.2017-06.04.2018 г. от компетентната институция на Великобритания е удостоверен 52 седмици стаж, придобит като наето лице, т. е цялата календарна година без прекъсване. Изразено е становище, че следва да се приложи чл. 114, ал. 1 от КСО по отношение на цитирания период.

На основание чл. 114, ал. 3, във връзка с чл. 114, ал. 2, т. 2 от КСО, е издадено Разпореждане № 214-00-12885-6/23.07.2020 г., с което е разпоредено жалбоподателят да възстанови добросъвестно получено ПОБ за периода 29.11.2017-27.03.2018 г. в размер на 3 930, 40 лв.

Издаденото разпореждане е оспорено по административен ред, като е потвърдено с процесно оспорваното Решение № 1040-21-281/10.03.2021 г. на директора на ТП на НОИ С. -град.

На тази база съдът приема:

Легална дефиниция за понятието "осигурено лице" е дадена в § 1, ал. 1, т. 3 от ДР на КСО, според която "осигурено лице" е физическо лице, което извършва трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 и чл. 4а, ал. 1 и за което са внесени или дължими осигурителни вноски; осигуряването на лицето, което е започнало трудова дейност съгласно чл. 10, продължава и през периодите по чл. 9, ал. 2, т. 1-3 и 5 от КСО. В чл. 10, ал. 1 от КСО е уредено, че осигуряването възниква от

деня, в който лицата започват да упражняват трудова дейност по чл. 4 или чл. 4а, ал. 1 и за който са внесени или дължими осигурителни вноски и продължава до прекратяването ѝ. Следователно лицето трябва не само да има сключен трудов договор и валидно възникнало трудово правоотношение, но и реално да осъществява трудова дейност в рамките на това правоотношение, които би обусловило дължимост на осигурителни вноски, а оттам и правото на получаване на обезщетения при наличието на останалите предпоставки за целта.

Съгласно чл. 114, ал. 2 от КСО добросъвестно получените суми за осигурителни плащания не подлежат на възстановяване от осигурените лица с изключение на изрично предвидените случаи, при които възстановяването на сумите е без лихва до изтичането на срока за доброволно изпълнение, като в т. 2 е предвидена хипотезата, при която след изплащането им са представени нови документи или данни, които имат значение за определяне на правото, размера и срока на изплащане. В настоящият казус, административният орган се е позовал на Представеният формуляр E205UK от компетентната институция на Великобритания, като новопредставен документ, съдържащ нови данни, касаещи правото на ПОБ. С него за жалбоподателя са удостоверени осигурителни периоди във Великобритания за периода 29.11.2017-27.03.2018 г., през който жалбоподателят е получавал ПОБ. На тази база е установено е, че към датата на отпускане на ПОБ – 29.11.2017 г., жалбоподателят не отговаря на условията на чл. 54а, ал. 1, т. 3 от КСО и няма право на ПОБ, тъй като това право може да възникне след прекратяване на осигуряването на лицето, поради което са налице предпоставките по чл. 114, ал. 2, т. 2 от КСО. Съгласно посочената норма- добросъвестно получените суми за осигурителни плащания не подлежат на възстановяване от осигурените лица с изключение на случаите, в които възстановяването на сумите е без лихва до изтичането на срока за доброволно изпълнение, когато след изплащането им са представени нови документи или данни, които имат значение за определяне на правото, размера и срока на изплащане.

От събраните по делото доказателства в производството пред първата инстанция е установено, че жалбоподателят е полагал труд във Великобритания, респ., че следва да се счита за лице упражняващо трудова дейност, за която подлежи на задължително осигуряване по чл. 4 КСО.

Успоредно с това обаче по преписката е наличен сертификат за осигурителен стаж U002 от 19.10.2019г. издаден от административната комисия за координация на системите за социално плащане към Агенция по приходите и митниците на О. кралство, видно от който крайният момент на заетост и осигурителен стаж във Великобритания на жалбоподателя е 18.11.2017г. Посоченото обстоятелство кореспондира с твърденията на жалбоподателя но е изцяло необсъдено и некредитирано от административният орган.

По силата на чл. 1 б. „у“ от Регламент № 883/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социално осигуряване, „осигурителен период“ означава периодите на внасяне на осигурителни вноски, или на заетост или самостоятелна заетост, определени или признати за осигурителен период от законодателството, съгласно което е завършен или се смята за завършен, както и всички периоди, разглеждани като такива, ако посоченото законодателство ги признава за равностойни на осигурителен период.

Съгласно буква „ф“ на посочената норма „период на заетост“ или „период на

самостоятелна заетост“ са периодите, определени или зачитани от законодателството, съгласно което те са придобити, както и всички периоди, зачитани за такива, ако се признават от посоченото законодателство за приравнени на периоди на заетост или на самостоятелна заетост.

Съгласно чл. 61, § 1 и 2 от Регламент ЕО № 883/2004 г. - Компетентната институция на държава-членка, чието законодателство поставя придобиването, запазването, възстановяването или продължаването на правото на обезщетения в зависимост или от завършването на периоди на осигуряване, заетост или самостоятелна заетост зачита, доколкото е необходимо, периодите на осигуряване, заетост или самостоятелна заетост, завършени съгласно законодателството на всяка друга държава-членка, като завършени съгласно прилаганото от нея законодателство. Въпреки това, когато приложимото законодателство поставя правото на обезщетения в зависимост от завършването на периоди на осигуряване, заетост или самостоятелна заетост, завършени съгласно законодателството на друга държава-членка, такива периоди не се зачитат, освен ако такива периоди биха били зачетени като осигурителни периоди, ако са били завършени в съответствие с приложимото законодателство.

Така, по силата на дадените задължителни легални дефиниции, се налага извода, че по отношение на понятията „осигурителен период“, и „период на заетост“ е въведен принципа на взаимно признаване по силата на който периодите, завършени съгласно законодателството на всяка друга държава членка, се считат за завършени съгласно нейното собствено законодателство. Разбира се с изключение на принципа на сумиране и изключението въведено в съображения 10 от преамбюла на регламента.

Така, посоченият сертификат за осигурителен стаж U002 от 19.10.2019г. издаден от административната комисия за координация на системите за социално плащане към Агенция по приходите и митниците на О. кралство е издаден именно в съответствие с чл.61 на Регламент 883/2004 , респ. чл.54 пар.1 от Регламент 987/2009, поради което липсата на дължимият анализ от страна на административният орган налага извода за допуснато съществено нарушение на производствените правила.

Паралелно с това, както е приел и ВАС в своето Решение №9604/28.10.2022г. при упражнен инстанционен контрол във връзка с оспорване на административният акт, предмет на настоящето производство, „по делото обаче са налични документи U001 и U003 видно, от които периодът на заетост е с крайна дата 18.11.2017год.“

Посоченият от административният орган формуляр E205UK свидетелства единствено, че през периода 06.04.2017г. до 05.04.2018г. лицето се счита за осигурено, като между страните не се спори, че жалбоподателят е полагал труд до 18.11.2017г., т.е. пред по-голямата част на този едногодишен период. Т.е. посоченият сертификат установява, че лицето следва да се счита осигурено, а не, че същото е работило и полагало труд през целият период. Самата графа на бланката от сертификата с посочените периоди е наименована период, през който са били завършени периодите на осигуряване и периодите, третиращи като такива.

Съгласно чл.61 апр.2 от Регламент 883/2004 - когато приложимото законодателство поставя правото на обезщетения в зависимост от завършването на периоди на осигуряване, заетост или самостоятелна заетост, завършени съгласно законодателството на друга държава-членка, такива периоди не се зачитат, освен ако такива периоди биха били зачетени като осигурителни периоди, ако са били завършени в съответствие с приложимото законодателство. В случая българското

законодателство изисква внесени и/или дължими осигурителни вноски за определен период от време, а не и завършеност на период по осигуряване.

В този смисъл от решението на ръководителя на ТП на НОИ С.-град, не може да се установи защо е прието, че завършен осигурителен период се приравнява на реално отработен период, като освен другото, това не следва изрично и от съдържанието на посоченият сертификат. Още по-малко пък са изложени съображения свързани с внесени и/или дължими вноски за посоченият период, като не е установено и такива изобщо да са внасяни във Великобритания.

Успоредно с това, по делото е приложен и формуляр U004 от 07.03.2018г. – информация за възнаграждения, издаден от Агенция по приходите и митниците на О. кралство, видно от който последното възнаграждение на лицето е изплатено във връзка с края на трудовото му правоотношение – 18.11.2017г.

Всъщност, нито в административната преписка, нито по делото впоследствие са налице данни позволяващи да се приеме, че лицето е продължило да полага труд за което подлежи на задължително осигуряване по чл.4 от КСО, към работодател във Великобритания, освен даденият от органите на НОИ прочит на формуляр E205UK от 06.03.2019г. С оглед гореизложеното този прочит се явява компрометиран и некорспондиращ с данните по преписката и по делото.

С оглед специфичната компетентност при обмен на информация във връзка с приложението на Регламент 883/2004 и Регламент 987/2009, както и относно извършването на цялостна установителна дейност, настоящият състав счита, че делото не позволява решаване на въпроса по същество от съда, а същото следва да бъде върнато на административният орган за изследване и установяване в пълнота на следните обстоятелства и отговор на следните предварителни въпроси:

- Докога жалбоподателят е полагал труд във Великобритания/като ясно се разграничи качеството „трудоуещ се“ и качеството „осигурено лице“, с оглед възможните периоди на припокриване.

- Следва ли отразеното във формуляр E205UK от 06.03.2019г. да се счита за потвърждение за начална и крайна дата на полагане на труд или посоченият период засяга само времето в което лицето се счита осигурено-с ясно изведена обосновка защо същият период се счита за потвърждение за начална и крайна дата на полагане на труд, ако отново органите на НОИ възприемат същата постановка.

- Цялостен анализ на останалите налични по делото доказателства, а именно: сертификат за осигурителен стаж U002 от 19.10.2019г. издаден от административната комисия за координация на системите за социално плащане към Агенция по приходите и митниците на О. кралство; Изрично посочените в Решение №9604/28.10.2022г. пхо адм.дело № 2833 по описа на ВАС за 2022г. – „документи U001 и U003 видно, от които периодът на заетост е с крайна дата 18.11.2017год.“; формуляр U004 от 07.03.2018г. – информация за възнаграждения, издаден от Агенция по приходите и митниците на О. кралство, видно от който последното възнаграждение на лицето е изплатено във връзка с края на трудовото му правоотношение – 18.11.2017г.; данни за трудово-правният статут на лицето, в т.ч. и установяване действителното прекратяване на трудовият му договор с работодателя-осигурител Клипфайн ООД и наличието на последващ договор с друг работодател от Великобритания;

- Събиране и анализ на други относими доказателства, спомагащи да се установи упражнявал ли е жалбоподателят трудова дейност, за която подлежи на

задължително осигуряване по чл.4 КСО, през периода 29.11.2017г. – 27.03.2018г., като ясно се отчете, че физическото присъствие на едно лице на територията на дадена държава, само по себе си също не е равнозначно на липса на полагане на труд към работодател от друга държава/т.е. чрез анализ на естествено на полаганият труд/.

Задължението на административният орган под формата на доказателствена тежест съобразно чл.170 АПК е иманентно свързано с изискването за изясняване на фактите и обстоятелствата от значение за случая - чл.35 от АПК, което следва да е инкорпорирано в съдържанието на административния акт по чл.59 ал.2 т.4 от АПК посредством изискването за мотивираност на административният акт. Така за да бъде мотивиран административният акт същият следва да е постановен след осъществена в пълнота административна проверка и на базата на всички относими към обективната истина, доказателства, въз основа на които следва органа да представи правните изводи относими към приложимата нормативна разпоредба.

В настоящият случай правното основание е приложено голословно и неподкрепено с необходимият анализ в т.ч. не е преодоляно привидното несъответствие между отделните събрани в производството документи. При анализ на съответствието им може да се наложи събиране на допълнителни данни от компетентната администрация във Великобритания, поради което съдът не следва да преклудира дейността на органа в тази връзка, а само да го насочи към потенциалната възможност затова, каквито указания са дадени в предходният абзац на настоящето решение.

Едва при наличие на несъмнени данни и установеност на крайната дата на която жалбоподателят е полагал труд може да се даде и решение на спорното право с оглед претендиращият период на получено обезщетение за безработица.

В процесният казус, административния орган се е задоволил единствено да прецени законосъобразността на оспорваното разпореждане с оглед данните, събрани по преписката, към момента на постановяването му. Така от една страна не е издирил изцяло всички относими факти и обстоятелства към спора, от друга не е анализирал и отговорил на правнозначими възражения на страната.

В този смисъл неговото решение не отговоря на законовото изискване за мотивираност, по чл.117 ал.3 КСО, следствие от допуснато нарушение на чл.35 АПК. Нормативното правомощие на ръководителя на ТП на НОИ да решава спорният въпрос по жалбата по същество, обуславя именно задължението му по чл.35 АПК. И след като в настоящият казус безспорно е налице неизяснено, спорно обстоятелство, определящо правните последици и изхода от производство, то липсата на произнасяне по него, обуславя и процесуалната незаконосъобразност на постановеният акт.

Поради това и на основание чл. чл. 172 ал.2, предл. второ и чл.173 ал.2, предл. трето от АПК, Административен съд София-град, 74 състав,

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение № 1040-21-281/10.03.2021 г. на директора на ТП на НОИ С.-град.

ИЗПРАЩА преписката на Директора на ТП на НОИ С.-град за ново произнасяне, съобразно указанията, дадените с мотивите на настоящето решение.

Решението подлежи на обжалване пред Върховния административен съд, с касационна жалба, в четиринадесет дневен срок от получаване на съобщението от страните.

Препис от решението да се изпрати на страните.

Съдия: